

AJUNTAMENT DE MONTUÏRI

(B A L E A R S)

ACTA DE LA SESSIÓ PLENÀRIA EXTRAORDINÀRIA DE L'AJUNTAMENT PLE CELEBRADA EL DIA 7 DE MAIG DE 2016. ACTA 04/16.

A Montuïri, essent dia 7 de maig de 2016, essent les 11:30 hores, es reuneix a la Casa de la Vila l'Ajuntament ple, en primera convocatòria, a l'objecte de celebrar sessió extraordinària, sota la presidència del Sr. Batle D. Joan Verger Rosiñol, assistit pels Srs. regidors Biel Pocoví Ferrando, María Francisca Pocoví Melia, María Teresa Martínez Marcus i Octavi Rechach Bauzà pel grup municipal MES PER MONTUÏRI; Jaume Bauçà Mayol, María Elena Jaume Sastre, Gabriel Nicolau Sastre, Catalina María Ribas Nicolau i Joan A. Ramonell Miralles pel grup municipal P.P, Guillem Mas Miralles pel grup municipal del PSIB-PSOE.

Excusa la seva absència :

Actua de Secretari el que ho es de la Corporació, Sr. José Ramón Sicre Vidal.

Declarat l'acte obert pel Sr. Batle i comprovat pel Secretari el quòrum d'assistència necessària perquè pugui ser iniciada, es passa a debatre el primer punt de l'ordre del dia.

1.- LECTURA I APROVACIÓ, SI ESCAU, DE L'ACTA DE LA SESSIÓ ANTERIOR.-

Conformement amb el disposat a l'article 91 del Reglament d'Organització, Funcionament i Règim Jurídic de les Entitats Locals (ROF), el Sr. Batle inicia la sessió demanant si qualque membre dels assistents ha de fer cap observació a l'acta de la sessió anterior de març, aprovant-se per unanimitat, prèvia observació del Sr. Jaume Bauça de que no consta en l'acta les seves paraules de suport a la continuació del projecte de la visita turística sol·licitant la seva constància.

2.- PROPOSTA PROCLAMACIÓ JOAN MAS I VERD FILL IL.LUSTRE DE MONTUÏRI.-

Pel Sr. Biel Pocoví Ferrando, llegeix la proposta referent a aquest punt presentada per la comissió especial creada a aquest efecte i acordada en la seva reunió de data 27 d'Abril del corrent i que comporta la ponència que es transcriu a continuació.

AJUNTAMENT DE MONTUÏRI

(B A L E A R S)

PONÈNCIA PER A DECLARAR FILL IL·LUSTRE DE MONTUÏRI

Joan Mas i Verd

Biografia

Joan Mas i Verd, Collet, va néixer a Montuïri el 28 de desembre de 1899. Fill del pagès Gaspar Mas Cerdà i de la mestra d'escola Francisca Verd Palou. Va ser el petit de set germans. La seva educació sortí de l'habitual, primer ensenyament a la vila, i entre els set i els catorze anys estudià al seminari de Son Espanyolet de l'Ordre dels Teatins. En sortí poc abans de dir missa.

Viatjà a Madrid i a Barcelona gràcies als seus contactes a la península. El 1925 es casà amb Margalida Mesquida Mayol, Rebut, i passaren els primers mesos de matrimoni a l'illa de Cabrera, on Joan Mas tenia alguns parents. Del matrimoni en nasqueren quatre filles.

Començà la seva carrera política com a candidat a regidor a les eleccions municipals de 1922, tot i que no sortí elegit, va assolir un centenar de vots. Al final de la dictadura de Miguel Primo de Rivera s'implicà en el Partit Republicà, que a Montuïri havia organitzat el seu cosí Joan Verd Palou, resident a Madrid.

A les eleccions municipals del 12 d'abril de 1931, Joan Mas encapçalà la candidatura del Front Únic Antimonàrquic, el qual aconseguí nou regidors. Dos dies després, fou un dels qui proclamà la república a Montuïri des del balcó de la Societat Republicana, situada sobre el cafè de Cas Confiter. El 18 d'abril de 1931 va ser elegit batle de Montuïri en sessió plenària de l'Ajuntament.

Durant el seu mandat es portaren a terme diverses reformes d'especial importància per a la vida del poble.

L'abril de 1936 dimití com a batle de l'Ajuntament de Montuïri i va ser substituït per una comissió gestora. Després de l'aixecament militar del 19 de juliol de 1936 s'amagà a la contrada montuïrera de la Font Bosseta i després a casa seva. Fou detingut per una partida de falangistes el 3 de setembre i fou afusellat a la nit al cementeri de Palma.

Mèrits

Joan Mas i Verd participà des de ben jove a la vida associativa del poble. El 1922 era el secretari de la junta directiva del Centre Instructiu de Montuïri, al costat de molts dels qui serien posteriorment regidors del seu equip. El Centre Instructiu va ser

AJUNTAMENT DE MONTUÏRI

(B A L E A R S)

una entitat fundada el 1918, la qual tenia com a objectiu el foment i la promoció de la cultura, les Belles Arts, la moralitat i els bons costums. A la seva seu, situada damunt el cafè de Can Pieres, s'hi trobava una petita biblioteca, diaris i revistes del moment. La implicació de Mas en aquesta associació demostra la seva preocupació per participar de les entitats més dinàmiques del poble i d'aquelles que contribuïen a difondre la cultura i l'ensenyament.

També cal destacar l'activitat periodística de Joan Mas. Varen ser habituals les seves col·laboracions a publicacions com Tribuna Libre, Ciudadanía o El Republicano, sobretot de caire polític i en contra del caciquisme local. Segurament és el col·laborador montuïrer en premsa més destacat de la primera meitat del segle XX.

Una de les primeres mesures que emprengué com a batle va ser la reforma de l'antic cementeri de Na Campana. L'Ajuntament republicà millorà els accessos i les instal·lacions d'un espai del segle XIX, que en aquell moment es trobava molt malmès.

Igualment, va ser fruit de l'administració encapçalada per Joan Mas i Verd la creació de la primera biblioteca popular (avui en diríem pública) de Montuïri. Es va instal·lar a la Casa de la Vila i comptà amb diversos centenars de volums.

No de bades, Joan Mas seguia la línia política de Manuel Azaña pel que fa en la confiança en la cultura i en l'ensenyament com una manera d'educar ciutadans lliures, conscients i compromesos en el futur del seu país.

Un altre mèrit del batle Collet va ser participar, juntament amb el regidor Guillem Garcia Sastre Mosson, a l'Assemblea del Teatre Principal de Palma que va tractar l'Avantprojecte d'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears. Com a anècdota, cal esmentar que la documentació relativa a aquest tema de l'Ajuntament de Montuïri està en català. Un fet que, segurament, no ocorria des de començaments del segle XIX.

Un altre aspecte que cal destacar, és la seva preocupació per les condicions de vida dels treballadors. Manà fer inspeccions sanitàries per conèixer les condicions en què vivien els missatges de les possessions i mostrà durant tot el seu govern una especial preocupació pels treballadors montuïrers que estaven a l'atur.

Tanmateix, l'obra més recordada del mandat de Joan Mas i Verd va ser la construcció del grup escolar que actualment porta el seu nom.

Montuïri arrossegava el problema d'espais per a les escoles de nins i nines des del final del segle XIX i les dificultats s'agreujaren a partir dels anys vint amb l'augment de la població.

AJUNTAMENT DE MONTUÏRI

(B A L E A R S)

Des de bon començament es produí un especial interès del batle per l'educació, esdevingué així el president de la Comissió d'Instrucció Pública de l'Ajuntament. També mostrà preocupació per fets pedagògics com l'assistència a classe, el lliurament de premis per a assistència i aplicació, o la voluntat d'enviar alumnes a les colònies escolars. Igualment, l'equip de govern republicà establí el costum de visitar anualment les escoles a final de curs o una ajuda per a l'assistència a classe als fills de les famílies més necessitades.

La voluntat de Joan Mas i Verd i del seu equip de construir unes noves escoles es manifestà des de bon principi. A mesura que avançaven els tràmits, amb una actitud clara de l'Ajuntament per accelerar el procés, el projecte esdevingué més ambiciós (una escola més gran per a nins i nines) seguint els consells de l'inspector d'educació Joan Capó. Per aconseguir el màxim d'ajudes possibles per al projecte d'un escoles, Joan Mas viatjà fins a Madrid on s'entrevistà amb els ministres d'Instrucció Pública i d'Hisenda.

La decisió de construir unes noves escoles no es va fer d'esquena als ciutadanes i les ciutadanes de Montuïri. El batle Collet convocà una reunió per explicar el projecte als habitants de la vila quan es començà a pensar en construir un nou edifici escolar. Poc després, sorgiren alguns dubtes sobre la viabilitat econòmica de l'obra i es convocà un referèndum que els partidaris del sí guanyaren per dotze punts.

Aquesta transparència també es va reflectir en els full-proclama, que a final de cada any Joan Mas i Verd publicava per donar compte de les finances municipals.

La gestió de Joan Mas fins i tot va ser va ser lloada per alguns rivals polítics, destacaven la seva honradesa, la imparcialitat, la feina desinteressada a favor del municipi, la bona administració econòmica, la puntualitat en els pagaments i el bon manteniment dels camins rurals.

En resum, l'equip de regidors i col·laboradors que encapçalà Joan Mas i Verd, varen portar a terme actuacions i realitzacions de gran importància per als montuïrers i les montuïreres. La tasca de tots ells a favor del benestar, la cultura, l'educació, la democràcia i la llibertat són fites que el poble de Montuïri vol recordar i reivindicar.

Per tot això, seguint el Reglament d'Honors i Distincions de l'Ajuntament de Montuïri, aquesta ponència recomana que Joan Mas i Verd rebi el títol de Fill II·lustre.

Finalitzada la seva lectura, El Sr. Batle obri un torn de paraula, portant-se a terme les següents intervencions :

AJUNTAMENT DE MONTUÏRI

(B A L E A R S)

Per el Sr. Jaume Bauçà en nom del grup municipal P.P :

Batle, President de Consell, Senador, Directora, Director, regidors, membres de la comissió i familiars de Joan Mas i Verd, i a tots els que sou aquí presents.

Molt bon dia a tots!!

Com no podia esser d'altra manera els membres del grup Popular davant la iniciativa presa per l'equip de govern, i també per aquells que el recolzen, d'anomenar fill il·lustre d'aquest municipi una persona com en Joan Mas i Verd, que per les mateixes idees que fou anomenat batle el 18 d'Abril de 1931 també el conduïren a ser assassinat el 3 de Setembre de 1936. Aquest grup municipal no podia rebutjar a participar i honorar una persona pel simple fet de lluitar i defensar uns ideals polítics.

Avui valoram els seus mèrits com a batle d'aquest poble, però també és cert, que el seu afusellament polític marque la seva historia i el seu reconeixement públic del que fou el seu poble, Montuïri.

Reconeixem sobretot el seu bagatge en la gestió municipal , amb l'impuls i la construcció del grup escolar que porta el seu nom, i que avui encara és el bessó de l'ensenyament i l'aprenentatge d'aquells més tendres.

Serveixi també aquest digne reconeixement per demanar que pus mai es tornin produir conflictes com el del 36, que només dugueren sofriment, misèria i moltíssimes víctimes, i que el seny, el respecte d'uns i dels altres, i sobretot que les diferències polítiques sempre siguin superades amb les paraules i la tolerància, i mai més amb les armes , l'imposició, i la venjança.

També que el pas per la Batlia d'aquest poble de Joan Mas i Verd i l'anomenament de fill il·lustre, també serveixi per reconèixer la feina feta per tots aquells representants polítics, que independentment de les seves sigles i dels seus càrrecs, han dedicat moltíssim de temps ha millorar i enriquir la convivència entre tots.

Anunciar que aquest grup votarà a favor de la proposta de la comissió de fer fill il·lustre d'aquest poble a Joan Mas i Verd, esper que l'acte d'avui a més de honrar un veïnat del nostre poble, que mogut per inquietuds polítiques fou anomenat batle el 18 d'abril del 31, i que poc després de dimitir, també per les mateixes inquietuds fou afusellat el 3 de setembre del 1936, també serveixi per eliminar rancors i sobretot prejudicis i marxamos d'uns cap els altres, i sigui una mostra més de bona salut democràtica i de millor convivència entre tots.

Moltíssimes gràcies, i enhorabona els impulsors i a la seva família!!

AJUNTAMENT DE MONTUÏRI

(B A L E A R S)

Per el Sr. Guillem Mas en nom del grup municipal PSOE :

Bon dia, bé, dir-vos que per a mi avui és un dia de goig. Avui és un dia amb el qual consider que ens dignificam com a poble. Com a montuïreres i montuïrers fem un acte de reconeixement i de justícia a uns avantpassats nostres que intentaren fer un Montuïri millor.

Amb aquest reconeixement a en Joan Mas també ho fem als que l'acompanyaren i que a alguns els hi costà la vida.

En el seu moment se'ls va acusar d'extremistes, quan realment no en tenien res. Cercaren la millora general de la situació de les persones i, en especial, en aspectes com l'educatiu, essencial per assolir la llibertat

Restituir la seva memòria és també un acte de fe amb els valors amb els quals creim la majoria de nosaltres. Uns valors que hem d'assolir i defensar perquè mai es torni repetir que les persones que van amb la raó per davant acabin novament de la manera en que ells ho feren.

Finalment pren la paraula el Sr. Batle amb el següent parlament :

Para gobernar, para administrar un pueblo, no importa no ser rico o no ser sabio; Lo que importa, ¿ sabéis lo que es ¿ Que tenga amor propio, sentido común y una gran dosis de vergüenza ciudadana.”

Volia començar la meva intervenció amb aquestes paraules escrites per Joan Mas i Verd l'any 1930, però que estan, tal vegada diria jo, massa d'actualitat. Els polítics, la política, no passa per uns bons moments, de totes maneres avui no és el dia d'analitzar les raons perquè passa això. Avui ens hem reunit i convocat aquest plenari extraordinari per tal de retre un homenatge i declarar fill il·lustre a una persona, que amb la seva feina diària al front d'aquest ajuntament, no només va dignificar la política i els polítics, si no que va fer d'ella l'eina per canviar una societat.

Tots els pobles necessiten referents per a sentir-se identificats. Són personatges destacats per la seva vida o per la seva obra que les generacions posteriors consideren necessari que siguin admirats i recordats.

Aquesta elecció no és neutra. Depenent del context i de les circumstàncies del present, es fa necessari cercar persones il·lustres del passat de les quals ens puguem sentir orgullosos.

AJUNTAMENT DE MONTUÏRI

(B A L E A R S)

És per això, que avui Montuïri reconeix un dels seus fills com un dels personatges més predilectes que ha donat la vila al llarg de la seva història. Avui declarem fill il·lustre, Joan Mas i Verd.

En un moment en què els ciutadans i les ciutadanes reclamen als polítics exemplaritat, transparència, participació i compromís amb l'educació; no podríem haver trobat un millor referent que el batle Collet.

El nomenament de Joan Mas i Verd com a Fill Il·lustre és un reconeixement a la seva feina com batle però també a l'equip que l'acompanyà durant els seus 5 anys de mandat.

Si encara ara es troba un avanç en la democràcia participativa convocar assemblees o referèndums, hem de recordar que l'Ajuntament que presidia Joan Mas i Verd ja va posar en marxa aquestes vies de participació ciutadana ara ja fa 80 anys.

També és bo recordar que la primera vegada que els montuïrers i les montuïreres varen poder disposar d'una biblioteca pública, en aquell moment en deien popular, va ser també sota el govern del batle Collet. Precisament estava instal·la en aquest mateix lloc, la sala de plena de l'antiga Casa de la Vila.

I no podem deixar de parlar del gran projecte que dugué a terme aquell ajuntament republicà: la construcció de les Escoles. Un projecte molt lluitat i que va requerir moltes gestions personals de Joan Mas i Verd tant a Palma com a Madrid.

La idea que tenien aquells regidors dels anys trenta era molt clara. Només una bona educació trauria en nostre poble de l'endarreriment i l'analfabetisme. Podem dir, que la construcció de l'actual Col·legi Públic Joan Mas i Verd va ser l'entrada de Montuïri a la modernitat.

Igualment, del batle Collet hauríem de reivindicar la seva vessant més pràctica, més acostada al poble, la manera d'entendre el servei que han de fer els representants polítics vers els seus electors i electores i a tots el ciutadans i ciutadanes.

Ell va demostrar que des de la llibertat i la democràcia es pot canviar, i de quina manera, la societat. Fent-la més justa i igualitària.

Per això, a partir d'ara, quan el seu retrat assisteixi a tots els plens que se celebren a l'Ajuntament de Montuïri, tant els regidors del present com del futur sentiran l'orgull i també la responsabilitat d'haver d'estar a l'alçada d'un batle que per la seva obra ha estat declarat fill il·lustre.

Moltes gràcies.

AJUNTAMENT DE MONTUÏRI

(B A L E A R S)

Concloues les intervencions es passa a votació aquest punt, sent aprovat per unanimitat amb el següent contingut:

Vista la proposta presentada per la comissió especial per a la proclamació del Sr. Joan Mas i Verd Fill Il·lustre de la vila de Montuïri i estant d'acord amb el contingut de la ponència que s'ha transcrit, s'acorda per unanimitat dels membres que integren l'ajuntament en ple el declarar Fill Il·lustre de la vila de Montuïri al Sr. D. Joan Mas i Verd.

Proclamat l'acord pel Sr. Batle, d'acord amb l'establert en el Reglament d'Honors i Distincions es procedeix a la col·locació d'un quadre del proclamat a la sala de plens per part dels tres representants dels grups polítics que integren l'ajuntament.

Conclòs l'acte el Sr. Batle va donar la paraula a un representant de la família del nou fill il·lustre, el qual va agrair a tots els grups municipals aquest nomenament i especialment el fet que hagi estat per unanimitat.

Finalitzada la seva actuació, el Sr. Batle aixeca la sessió essent les 12:01 hores del dia abans assenyalat, de lo que jo com a Secretari estenc la present acta i don fe.

EL BATLE-PRESIDENT,

EL SECRETÀRI-INTERVENTOR

Joan Verger Rosiñol

José Ramón Sicre Vidal